

Strip je medij koji u našim krajevima nastaje već preko stotinu godina. Razloge njegove današnje vitalnosti u Hrvatskoj i regiji možda bi se moglo tražiti u činjenici da je tu već na samim počecima djelovao Andrija Maurović, autentični strip genijalac. Svi autori koji su slijedili, morali su uzeti u obzir njegov rad, a on je odmah postavio najviše kriterije u crtačkom i narativnom smislu. Zamjerali su mu melodramatičnost predložaka koje je obrađivao, a on sam žudio je da ga se prizna kao slikara. Njegovi stripovi prodavali su se u desecima tisuća primjeraka, no pristupa u galerije i muzeje nije imao.

Danas je situacija potpuno drugačija. Strip je sveprisutan u galerijskim prostorima, ali tiraži rijetko premašuju petsto primjeraka. Napušteni su melodramatski žanrovski obrasci, a strip se pokazao medijem prikladnim za najrazličitije izričaje, od lirskog, apstraktnog, autobiografskog, pa sve do dokumentarne reportaže. Sve spomenute izričaje naći ćemo u djelu Helene Klakočar, akademske slikarice i jedne od najaktivnijih strip autorica u Hrvatskoj. Ona nije čeznula da je se prizna slikaricom, to se podrazumijevalo. Strip za nju nije bio tek izvor zarade, nego odabrani medij umjetničkog izražavanja, u kojem suvereno djeluje već četrdesetak godina. A da se radi opet o genijalki, potvrđuje i međunarodni uspjeh njezinih radova.

U tom kontekstu treba sagledati njen novi strip, dokumentarnu reportažu *El Shatt, fragmenti*. Teme migracija i mora, prisutne u njenim ranijim knjigama *Nemirno more* i *Zid Mediteran* dominantne su i u ovom stripu. U *Nemirnom moru* radilo se o Heleninoj osobnoj sudbini u periodu raspada Jugoslavije. *Zid Mediteran* izvještavao je o spašavanju afričkih izbjeglica od strane posade broda *Andrija Mohorovičić* u recentnom migrantskom valu. *El Shatt* obrađuje veliku temu iz Drugog svjetskog rata, spašavanje civilnog stanovništva Dalmacije (pa tako i dijela Helenine obitelji) preseljenjem u Egipat.

Strip za Helenu dakle nije šala, radi se o ozbiljnim, važnim temama. To ne znači da u njenim stripovima nema humora. Naprotiv, puni su duha. U naraciji, ona će pronaći ono životno, mali začudni fragment koji će zazvoniti istinito i autentično, i time nadići suhoparnost dokumentaristike, ponekad opterećene faktografijom. Ali ono što će posebno uzdići njezin rad fascinantan je crtački talent. Pri tom ne mislim na tehničku stranu crteža, dokumentarnu točnost uniformi, brodova i slično, pa čak ni na besprijekornu kompoziciju prizora i tabli. Mislim na emotivnu stranu crteža. Pogledajte njezine likove, dok ih sudbina raznosi kroz strip. Pogledajte kako se ponašaju, kako govore, njihove geste. Prije svega, pogledajte im lica, oči. Možda ćete ugledati ono što mene od početka privlači u Heleninom radu, ono što je čini posebnom i iznimnom. Njeni likovi su živi.

Ivan Marušić

3. 11. - 21. 11. 2023.

HELENA KLAKOČAR

EL SHATT ZBJEG U STRIPU

GALERIJA DOGADBANJA

GALERIJA DOGADBANJA
CENTAR KULTURE NA PEŠČENICI – KNAP, Ivaničgradska 41a, tel: 01/ 23 03 122, www.knap.hr
Galerija je otvorena: pon-pet 10-21h, sub 10-14 h
Izdavač: CENTAR KULTURE NA PEŠČENICI – KNAP / Za izdavača: ANJA PLANINČIĆ
Koordinatorica programa: ANA - MARIJA SENFNER
Tisak: ZINAM / studeni 2023.

PROGRAM PODRŽALI:
Ured za kulturu, međugradsku i međunarodnu suradnju i civilno društvo Grada Zagreba
Ministarstvo kulture i medija RH

HELENA KLAKOČAR studirala je grafiku na Akademiji likovnih umjetnosti u Zagrebu i filmsku animaciju u Nizozemskoj (Tilburg). Izlagala je samostalno i grupno na mnogim izložbama u zemlji i inozemstvu. Njeni stripovi bili su objavljeni u *Poletu*, *Vidicima*, *Heroini*, *Mladini* i dr. U multi-medijalnoj grupi ZZOT je sa suradnicima spajala strip i animaciju u prostorne instalacije te su zajedno gostovali na umjetničkim festivalima po Europi. Najveći samostalni uspjeh postigla je strip-dnevnikom *Nemirno more* u kojem bilježi svoje putovanje katamaranom u Grčku, a koji je na festivalu u Angoulêmeu nagrađen kao najbolji strani strip-album. Osim u Belgiji i Hrvatskoj knjige *Nemirno more 1 i 2* objavljene su u Srbiji, Sloveniji i Italiji. Sudjelovala je u strip projektu *MojStrip* i na mnogim strip festivalima u Hrvatskoj i inozemstvu. Kraće strip priče tiskane su u časopisima *POSE* (Amsterdam) i *Noord* (Tilburg). U Hrvatskoj je tiskano pet njenih knjiga pri nakladniku VEDIS, a Recentna, *El Shatt/fragmenti* tiskana je pri Umjetničkoj organizaciji Javni prostor.

STIPENDIJE I NAGRADE

- 2023. - glavna nagrada SUPERTOON festivala u kategoriji strip albuma i knjiga za *El Shatt/fragmenti*, Šibenik, Hr
- 2023. - rezidencija WOMCOM Zanka - Budimpešta, Hu
- 2021. - potpora za književno stvaralaštvo, Min. kulture i medija, Hr
- 2019. - rezidencija, CITE Internationale des Arts, Pariz, Fr
- 2016. - rezidencija, Recollets, Pariz, Fr
- potpora za književno stvaralaštvo, Min. kulture i medija, Hr
- 2003. - gost Academia Solitude, Stuttgart, De
- 2002. - radna stipendija, Amsterdam, NI
- 2001. - stipendija Centre de la Livre, Pariz, Fr
- 2000. - nagrada Alpha-Art za najbolji strani strip *Passage en douce*, Angoulême, Fr

KNJIGE

EL SHATT / fragmenti, 2023., Umjetnička Organizacija Javni prostor, Zagreb
REVOLT, 2020., Vedis, Zagreb
ZID MEDITERAN, 2019., Vedis, Zagreb
VLAGA, SOL I MRAZ I DRUGI STRIPOVI, 2016., Vedis, Zagreb
VELIKO PUTOVANJE, strip slikovnica, 2003., Aristej, Maribor, SI
NEMIRNO MORE 1 i 2, od 2015. do 2018., Fabrika knjiga / Beograd, Vedis / Zagreb, Stripburger / Ljubljana i Comunicarta / Trst
NEMIRNO MORE, grafička novela, francuski naslov: *Passage en Douce*, 1999., Freon i Atelier d'edition, Bruxelles, Be

CENTRALNI ODBOR ZBJEGA JE STIGA S NAMI S VIŠA. NALAZIJA NAN JE KROV NAD GLAVOM, DILIJA RANU I ROBU ŠTO JE SKUPJENA OD DONACIJA, ALI NIJE SE MOGLO PROBLEME UVIK RIŠIT.

TRIDESET IJADA
JUDI U POKRETU, TRIBALO
JE PUNO VIŠE NEGO SE
MOGLO OMOGUĆIT.

INGLEZI SU NAM DILILI RANU, ALI NIJE BILo NIKAKVA VOĆA ... PA SMO KRENILI U OKOLICU !

DOMAĆOJ DIĆI SE TO NI SVIĐALO...A TO JE NAMI DOBRO DOŠLO !

BILA NAM JE GUŠT TUĆ "VJEKOVNE NEPRIJATELJE" !

NAKON PET DANA STIGLI SMO U EGIPATSKI GRAD PORT SAID !
SVI SMO BILI UZNEMIRENI, TUDA NIĐDI U BLIZINI OVOGA GRADA NA MIRU
ĆEMO ĆEKAT KRAJ RATA !

NAŠ DRAGI BATORY, KOJI NAS JE SRITNO DOVEJA U OVU MIRNU LUKU,
SAD ĆE NAZAĐ PO ONE KOJI SU OSTALI U ITALIJI.

MATE !
AJMO DOMA !

GOSPE TI,
ŽENO, JESI POLUDILA ?

KAKO ĆEMO OVDE ŽIVIT ?

AJME MAJKO, ŠTO SAN IŠLA
NA OVI PUT !

JA IDJEN DOMA !!!

